

Impacte econòmic derivat de la crisi de la Covid-19 sobre els autònoms de Catalunya

3 de juliol de 2020

Resum executiu

- El nivell d'activitat entre les persones autònomes continua en un nivell baix. Un 24,5% afirma que en el moment de realitzar l'enquesta segueix sense activitat, mentre que un 37,0% manifesta que la seva activitat en relació amb el mateix període de l'any anterior se situa per sota el 50%. Amb tot, en relació amb les dades recollides per l'anterior enquesta del 20 al 24 de maig, la situació mostra una lleugera millora.
- Els problemes de tresoreria afecten tres de cada quatre autònoms, i baixen lleument en relació amb les dues darreres consultes.
- Les persones autònomes continuen valorant l'actual situació econòmica en general de Molt dolenta/Dolenta, tot i que es palesen uns valors relativament menys negatius en comparació amb anteriors enquestes.
- El principal problema per al negoci dels autònoms és la caiguda de les vendes. El segueixen, a certa distància, el pagament d'impostos (IVA i IRPF), el pagament de les cotitzacions a la Seguretat Social i el pagament de lloguers.
- En aquests mesos, les mesures per fer front a la crisi que un nombre major de persones autònomes han fet servir són la moratòria/ajornament de l'IVA i de l'IRPF, el cessament d'activitat (atur de l'autònom) i la línia de crèdit avalada per l'Instituto de Crédito Oficial (ICO).
- En relació amb la valoració per part dels autònoms de les diferents mesures preses adreçades a ells, destaca el fet que en una escala d'1 a 5 no n'hi ha cap que arribi al 3,5 de valoració.
- Les mesures davant la crisi millor valorades per les persones autònomes són aquelles que estan relacionades amb la reducció de la despesa i que comporten un pagament posterior més reduït, i, per tant, un estalvi, bàsicament de subministraments bàsics (aigua, llum, gas...). Un segon grup de mesures, que superen -algunes per poc- l'aprovat, estan relacionades amb els ajuts i moratòries de pagaments ja compromesos (hipoteques, lloguers...).
- De cara als propers mesos, un 73,2% dels autònoms apunta que la demanda feble serà l'aspecte que dificultarà més la viabilitat del seu negoci, seguit del pagament d'impostos, cotitzacions, lloguers i subministraments.
- Un 52,9% dels autònoms que disposa de treballadors s'ha plantejat fer un ajustament permanent de plantilla, mentre que un 28,7% assenyala que ha pensat en la possibilitat de tancar definitivament el seu negoci/empresa.

Introducció

Des del principi de la crisi sanitària de la Covid-19, comunament coneguda com a coronavirus, PIMEC ve realitzant una anàlisi continuada del seu impacte econòmic i empresarial, a través de diferents informes elaborats sobre la base de diverses enquestes adreçades a petites i mitjanes empreses i autònoms de Catalunya.

Fins ara s'han realitzat 5 enquestes de seguiment de l'impacte de la Covid-19 i de l'estat d'alarma (5-10 març, 20-23 març, 2-4 d'abril, 21-27 d'abril i 20-24 de maig), així com de les accions dutes a terme per part de pimes i autònoms i de la incidència econòmica i empresarial de les mesures governamentals.

El present informe té per finalitat fer un seguiment de la marxa de l'activitat econòmica en les persones autònomes després de gairebé quatre mesos d'excepcionalitat en el conjunt de la societat i del teixit productiu, centrant l'atenció, especialment, en les principals mesures preses per les administracions dirigides a aquest col·lectiu, segurament el més nombrós, però també el més feble del sistema productiu.

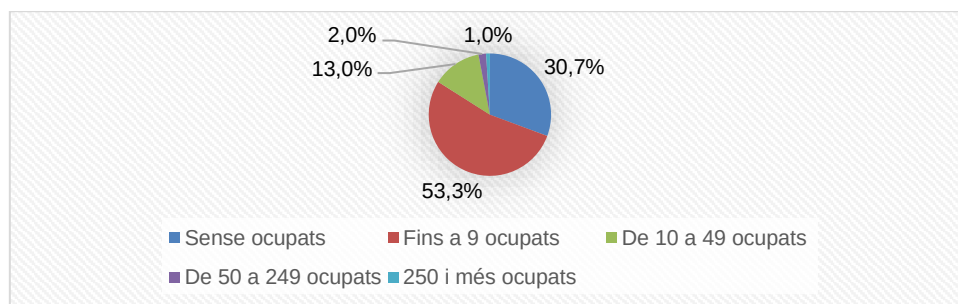
Aquesta sisena enquesta s'ha basat en un qüestionari comú i ha permès recollir un total de 332 respostes, que faciliten una cobertura prou àmplia del col·lectiu consultat.

1.- Fitxa tècnica de l'enquesta i dades de la mostra obtinguda

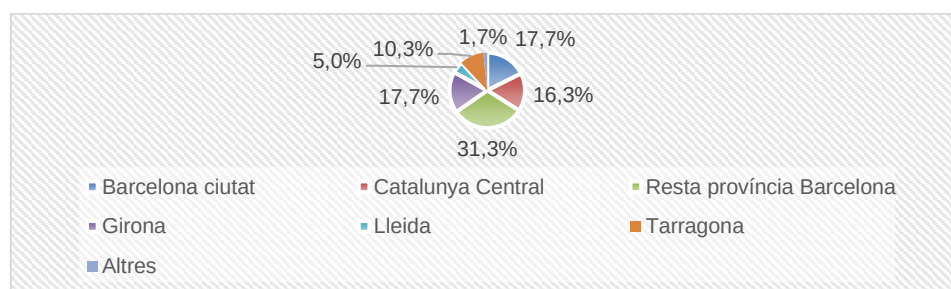
- **Tècnica d'investigació:** Enquesta a partir de formulari electrònic online de resposta voluntària i recepció automàtica.
- **Mida de la mostra:** 332 qüestionaris rebuts i considerats com a qüestionaris vàlids.
- **Període de recepció de les respostes:** del 16 al 26 de juny de 2020.
- **Univers objectiu:** contactes de PIMEC i contactes de socis col·lectius de PIMEC.
- **Població:** 549.811 persones autònomes
- **Error mostral:** En el supòsit que la mostra hagués estat aleatòria, el marge d'error és del 5,38% amb un interval de confiança del 95%.

Mostra obtinguda:

Nombre d'ocupats

Demarcació

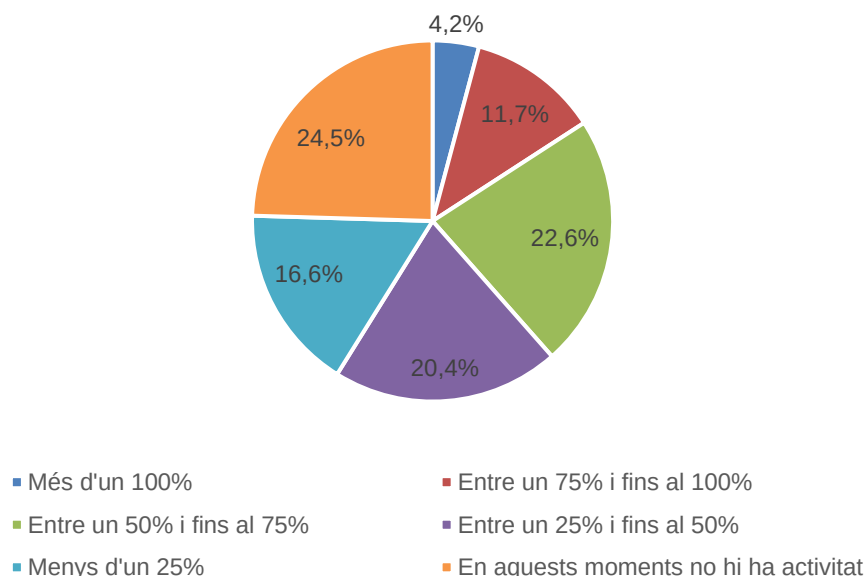
2.- Impacte de la Covid-19 sobre l'activitat de les persones autònomes

2.1.- Nivell d'activitat

El nivell d'activitat entre les persones autònomes continua sent baix, encara que millor que el de fa unes setmanes.

Un 24,5% dels autònoms afirma que en el moment de realitzar l'enquesta segueix sense activitat, mentre que un 37,0% manifesta que la seva activitat en relació amb el mateix període de l'any anterior se situa per sota del 50% i un 34,3%, entre el 50% i el 100%. Finalment, hi ha un reduït nombre de persones autònomes, el 4,2%, que situa el seu nivell d'activitat per sobre del que tenia fa un any.

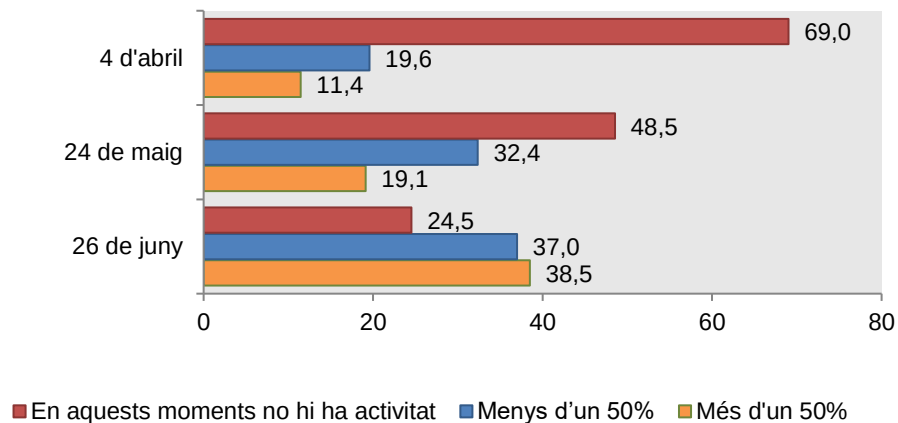
Gràfic 1
Nivell d'activitat en relació amb el mateix període de l'any anterior
Percentatge sobre el total d'autònoms

Font: PIMEC (2020)

En relació amb les dades recollides per l'enquesta anterior, corresponent al 20-24 de maig, la situació mostra una lleugera millora. Els autònoms sense activitat passen del 48,5% al 24,5% i els que estan actius passen del 51,5% al 75,5%. Amb tot, els nivells d'activitat encara són baixos. Així, les persones autònomes amb una activitat per sota del 50% passen del 32,4% al 37,0%, i les que estan amb uns nivells superiors al 50% però inferiors al 100% passen del 17,2% al 34,3%. Cal destacar que el percentatge d'autònoms que palesen enguany un nivell d'activitat superior al 100% respecte al mateix període del 2019 s'incrementa en relació amb l'enquesta passada, del 2,0% al 4,2%.

Gràfic 2
Nivell d'activitat l'abril, el maig i el juny de 2020
Percentatge sobre el total d'autònoms

Font: PIMEC (2020)

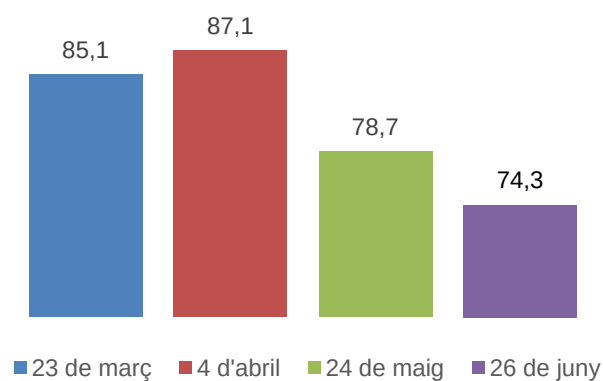
Nota: les dades d'abril van ser recollides entre els dies 2 i el 4, les de maig entre els dies 20 i 24, i les de juny, entre els dies 16 i 26.

2.3.- Tresoreria

Els problemes de tresoreria afecten tres de cada quatre persones autònomes, i baixen lleument en relació amb les dues darreres consultes.

Un 74,3% dels autònoms manifesta patir tensions de tresoreria, percentatge inferior que el de les dues darreres enquestes (78,7% i 87,1%). Per contra, un 25,7% indica no registrar aquesta problemàtica, valor més alt que el 21,3% de la passada consulta i que el 12,9% de l'anterior.

Gràfic 3
Autònoms que pateixen tensions de tresoreria
Percentatge sobre el total d'autònoms

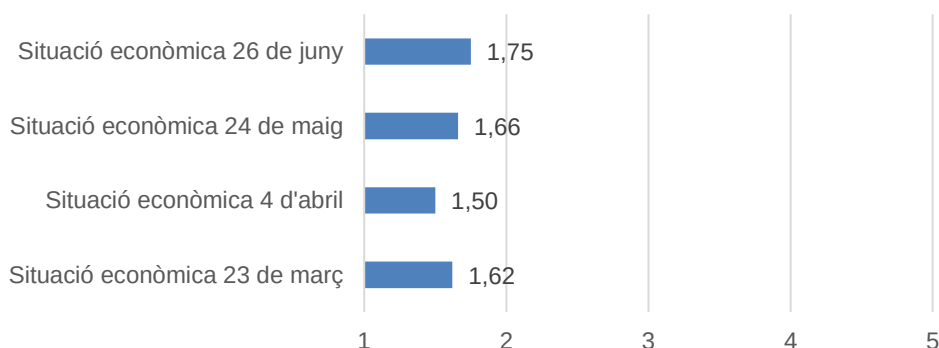
Font: PIMEC (2020)

Nota: les dades de març van ser recollides entre els dies 20 i 23, les d'abril entre els dies 2 i 4, les de maig entre els dies 20 i 24, i les de juny, entre el 16 i el 26.

2.4.- Termòmetre de la situació econòmica actual

Les persones autònomes continuen valorant l'actual situació econòmica en general de Molt dolenta/Dolenta, tot i que es palesen uns valors relativament menys negatius en comparació amb anteriors enquestes. Així, atorguen un valor mitjà d'1,75, entre un mínim d'1 (Molt dolenta) i un màxim de 5 (Molt bona), a la situació econòmica actual, quan en la consulta anterior el valor atorgat va ser d'un 1,66. Val a dir que la valoració més negativa es va registrar entre els dies 2 i 4 d'abril (1,50 de valoració), i que l'índex de juny és el millor dels darrers quatre mesos.

Gràfic 4
Valoració de la situació econòmica actual (1: Molt dolenta/5: Molt bona)

Font: PIMEC (2020)

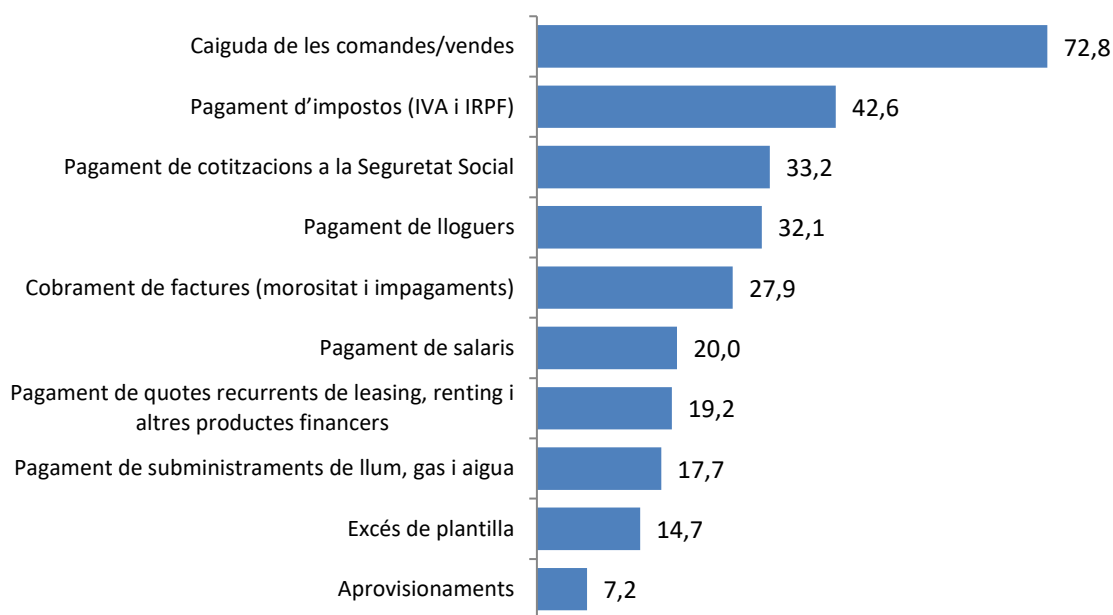
Nota: les dades de març van ser recollides entre els dies 20 i 23, les d'abril entre els dies 2 i 4, les de maig entre els dies 20 i 24, i les de juny, entre el 16 i el 26.

3.- Principals problemes en el negoci de les persones autònomes i mesures utilitzades

Gairebé tres de cada quatre persones autònomes citen la caiguda de les comandes i vendes com el principal problema del seu negoci en l'actualitat (72,8%). Aquest fet posa de manifest que la represa està sent gradual, que no serà d'un dia per l'altre, i que calen mesures per reactivar la demanda amb prestesa. A continuació, el problema que apunta un percentatge més elevat de persones autònomes és el pagament d'impostos (IVA i IRPF) (42,6%), seguit del pagament de cotitzacions a la Seguretat Social i del pagament de lloguers (33,2% i 32,1%, respectivament). Destaca que els dos primers conceptes són deutes contrets amb l'Administració Pública pel fet de desenvolupar una activitat econòmica. El primer està relacionat amb l'activitat econòmica desenvolupada en un període anterior al moment actual, per tant poc proporcional al volum de negoci actual, majoritàriament menor que l'anterior. El segon, les cotitzacions a la Seguretat Social, acostuma a ser una quantitat fixa que està poc relacionada amb el volum de facturació o, en tot cas, fixada a partir

d'unes expectatives de facturació que ara no es compleixen. Davant d'aquesta problemàtica, les administracions han reaccionat a partir d'ajornaments, que no de la condonació del deute, la qual cosa comporta mantenir el problema per a propers períodes, amb una expectatives de facturació molt per sota de l'habitual.

Gràfic 5
Problemes més greus que té el negoci de l'autònom en l'actualitat
Percentatge sobre el total d'autònoms

Font: PIMEC (2020)

Per fer front a les dues principals problemàtiques que s'estan patint, el 63,3% de les persones autònomes que han contestat l'enquesta manifesta que ha utilitzat l'ajornament del pagament de l'IVA i l'IRPF, el 58,6% que ha fet ús del cessament d'activitat de la persona autònoma (atur de l'autònom) i el 37,1% ha recorregut a la moratòria en el pagament de les cotitzacions a la Seguretat Social. Aquestes són les mesures específiques implementades per les administracions públiques que estan sent més utilitzades.

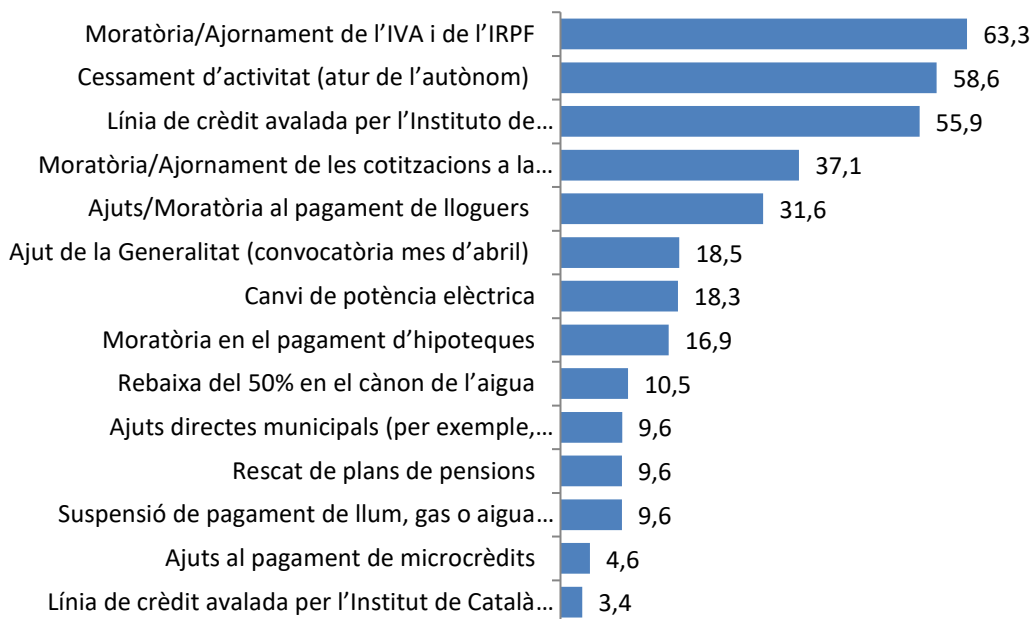
La següent problemàtica citada per un nombre elevat de persones autònomes és el pagament de lloguers (32,1%), xifra molt semblant a la dels que manifesten que han utilitzat la mesura d'ajuts/moratòria en el pagament de lloguers.

Un problema recurrent del nostre sistema econòmic, i que sembla que de moment no hi ha una clara voluntat de solucionar, és el del cobrament de factures (morositat i impagaments), que en les actuals circumstàncies es veurà agreujat. Així, un 27,9% de les persones autònomes cita com a problema greu aquest fet.

A continuació, al voltant d'una de cada cinc persones autònomes cita com a problemàtiques més greus algunes de relacionades amb la liquiditat, com són el pagament de salaris (20,0%), el de quotes recurrents de lísing, renting i altres

productes financers (19,2%), i el pagament de subministraments de llum, gas i aigua (17,7%). Per fer front a aquests problemes relacionats amb la liquiditat, el 55,9% de les persones autònomes ha fet ús de línies de crèdit avalades per l'ICO, el 18,5% de l'ajut de la Generalitat adreçat a les persones autònomes, i el 18,3% ha canviat la potència elèctrica per pagar un peatge més baix.

Gràfic 6
Mesures utilitzades pels autònoms
Percentatge sobre el total d'autònoms

Font: PIMEC (2020)

4.- Valoració de les mesures adreçades a les persones autònomes

Pel que fa a la valoració de les mesures adreçades a les persones autònomes, destaca que en una escala d'1 a 5 no n'hi ha cap que arribi al 3,5 de valoració.

Hi ha un primer grup de mesures, que són les que obtenen una valoració més alta, relacionades amb la reducció de la despesa i que comportaran un pagament posterior més reduït. Aquestes són la rebaixa del 50% en el cànon de l'aigua (3,36), la suspensió del pagament de llum, gas o aigua durant estat d'alarma (3,33), el canvi de potència elèctrica (3,27), i els ajuts directes municipals (per exemple, lliurament de diners a fons perdut) (3,16).

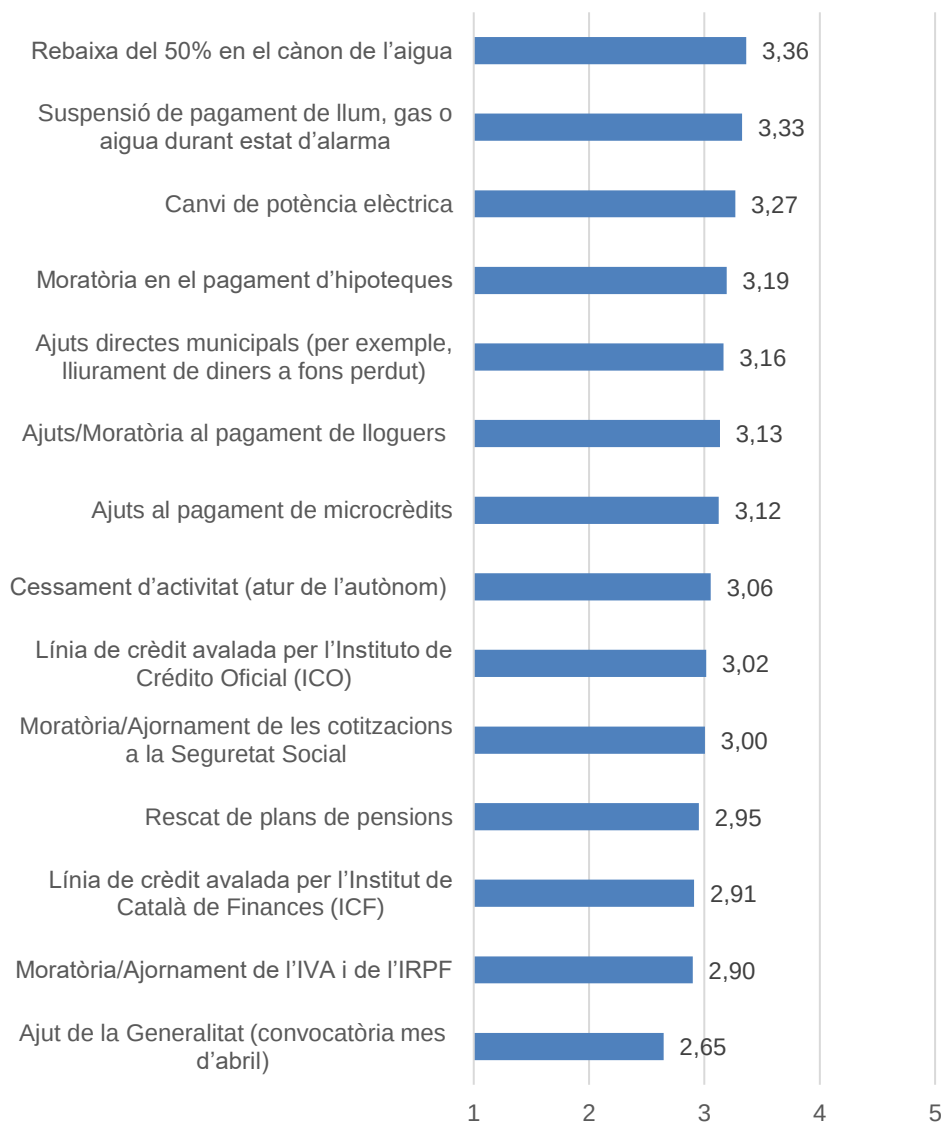
Un segon grup de mesures, que supera -algunes per poc- l'aprovat, estan relacionades amb els ajuts i moratòries per pagaments ja compromesos com són el pagament d'hipoteques (3,19), el pagament de lloguers (3,13), el pagament de microcrèdits, i la moratòria/pagament de les cotitzacions a la Seguretat Social (3,00).

La mesura del cessament d'activitat (atur de l'autònom) obté un aprovat justet (3,06), tenint en compte que hi ha hagut una aturada de l'activitat en molts casos obligada i, en d'altres, gairebé obligada.

Les línies de crèdit, tant l'avalada per l'ICO com per l'ICF, suposen posposar el problema actual de liquiditat al futur, amb un augment de l'endeutament. La primera obté una valoració del 3,06 i la segona, del 2,91.

Gràfic 7

Valoració de les mesures pels autònoms (1: Molt dolenta/5: Molt bona)

Font: PIMEC (2020)

En relació amb la resta de mesures, totes suspenen en la seva valoració. El rescat de plans de pensions (2,95), suposa renunciar a un estalvi acumulat destinat a cobrir una minoració d'ingressos futurs en deixar l'activitat laboral. Pel que fa a la moratòria/ajornament de l'IVA i de l'IRPF, que suposa retardar un problema actual a un futur incert, obté una valoració de 2,9, i hom esperaria alguna cosa

més de la hisenda pública per superar la situació actual per part dels elements més febles del sistema productiu, les persones autònomes.

Finalment, la mesura amb la valoració més baixa és la de l'ajut de la Generalitat (convocatòria mes d'abril), probablement perquè era incompatible amb altres mesures, tenia un abast temporal puntual i era limitada temporalment i quantitativament.

4.1.- Suficiència de les mesures

Les persones autònomes creuen majoritàriament que, en línies generals, les administracions públiques no han posat en marxa mesures suficients per al col·lectiu. D'una valoració d'1 (gens d'acord) a 5 (molt d'acord) sobre la suficiència de les mesures endegades, un 50,0% dels autònoms atorguen un valor d'1, un 27,1% de 2, un 16,9% de 3, un 4,7% de 4, i un 1,3% de 5. La valoració mitjana ponderada és d'1,8 sobre un total de 5.

En línies generals, segons l'opinió dels autònoms el problema real és el total desconeixement que tenen les administracions públiques i la societat en general sobre la veritable realitat d'aquest col·lectiu, cosa que ja fa temps que s'arrossega. La major part de les mesures només faciliten el pagament i generen endeutament, però no compensen la davallada dels ingressos i de l'activitat, per la qual cosa només serveixen per distribuir pèrdues. Es considera que no existeix una equiparació entre les mesures preses en favor dels autònoms per part d'altres països de la Unió Europea i les implementades a Espanya.

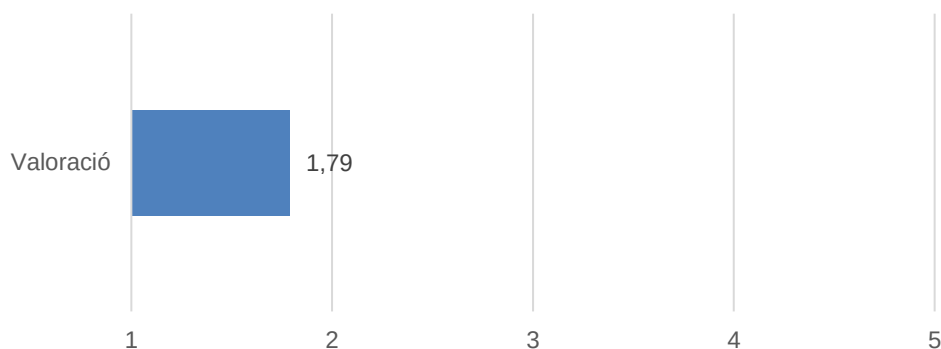
Segons els autònoms, entre les mesures mancaria el següent:

- Oferir ajuts directes i a fons perdut i no moratòries ni préstecs (encara que siguin en bones condicions), que el que fan és endeutar.
- Condonar les cotitzacions d'autònoms a la Seguretat Social durant uns mesos, contemplant, sobretot, l'època de confinament.
- Condonar el pagament d'impostos durant el trimestre amb una major afectació en lloc d'ajornar-ne el pagament.
- Moratòria per als terminis de l'Impost sobre la Renda de les Persones Físiques (IRPF) i de l'Impost sobre el Valor Afegit (IVA).
- Allargar el període de prestació de desocupació fins a la recuperació de l'activitat normal.
- Bonificar o suspendre els lloguers en aquells casos que encara no hagin reiniciat l'activitat o estiguin en nivells molt baixos.
- Fer que els tràmits administratius siguin senzills i àgils, suprimint burocràcia. En aquesta línia, cal agilitar els pagaments dels ajuts, evitant que es facin efectius molt tard.
- Fomentar el diàleg amb sectors amb una forta afectació per tal de reactivar-los.

- Sancionar empreses i persones que no atenen els seus deutes i generen impagaments aprofitant l'actual situació. Evitar morositat del sector privat i del sector públic.
- Garantir seguretat i certesa en les informacions i les mesures que es prenen.
- Reduir o eliminar impostos i taxes municipals.
- Oferir ajuts a fons perdut per a la digitalització i el posicionament i màrqueting dels negocis dels autònoms que s'han hagut de reorientar.

Gràfic 8

Creu que, en línies generals, les administracions públiques han posat en marxa mesures suficients per als autònoms? (1: Gens d'acord/5: Molt d'acord)

Font: PIMEC (2020)

5.- Perspectives en els propers mesos

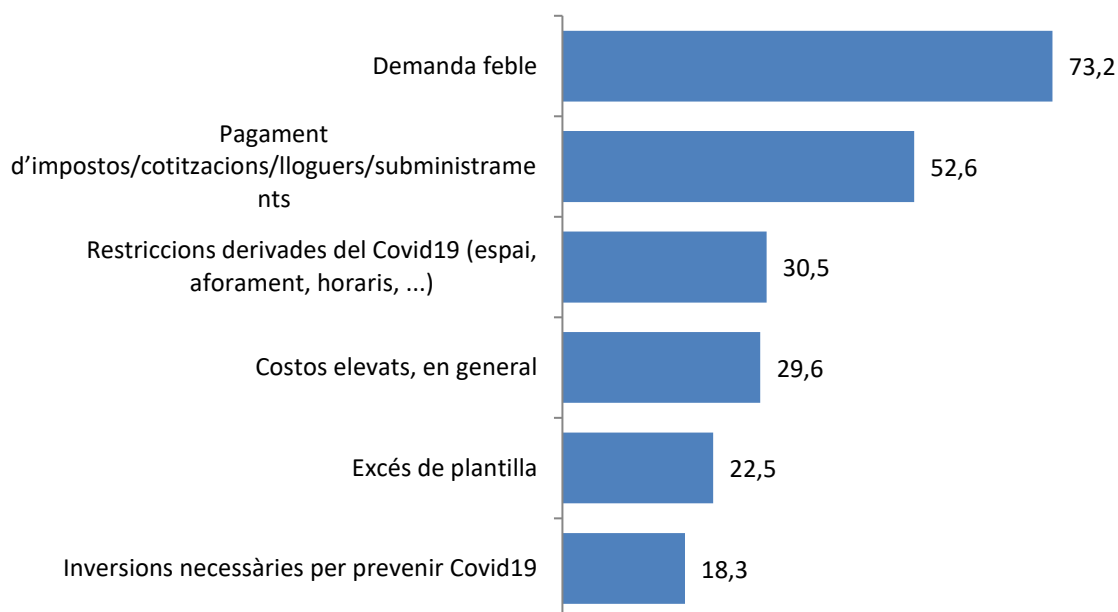
5.1.- Viabilitat del negoci

Un 73,2% de les persones autònomes opina que la demanda feble és l'aspecte de l'actual situació que dificultarà més la viabilitat del seu negoci en els propers mesos. A continuació, a distància, el pagament d'impostos, cotitzacions, lloguers i subministraments, apuntat per un 52,6% dels autònoms. Altres aspectes d'importància menor són les restriccions derivades de la Covid19 (espai, aforament, horaris...) i els costos elevats en general (30,5% i 29,6%, respectivament).

Gràfic 9

Quin aspecte o aspectes de l'actual situació creu que dificultarà més la viabilitat del seu negoci en els propers mesos?

Percentatge sobre el total d'autònoms

Font: PIMEC (2020)

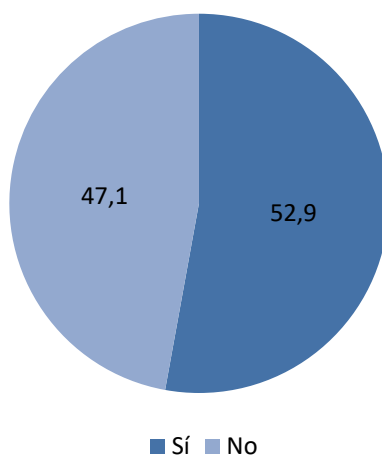
5.2.- Ajustament de plantilla

Un 52,9% de les persones autònomes que disposa de treballadors s'ha plantejat la possibilitat de fer un ajustament de plantilla amb caràcter permanent, enfront d'un 47,1% que no ho ha considerat.

Gràfic 10

Si disposa de treballadors, s'ha plantejat la possibilitat de fer un ajustament de plantilla amb caràcter permanent?

Percentatge sobre el total d'autònoms

Font: PIMEC (2020)

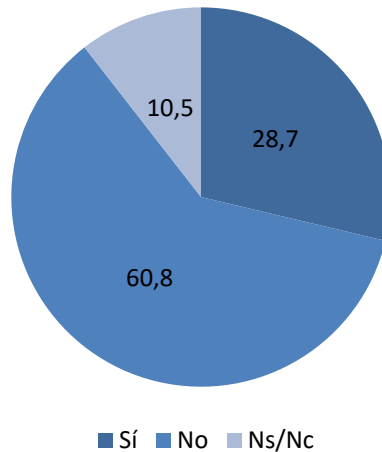
5.3.- Tancament del negoci/empresa

Un 28,7% de les persones autònomes s'ha plantejat l'opció de tancar definitivament el seu negoci/empresa davant la situació actual i la prevista, mentre que un 60,8% afirma que no. Un 10,5% no sap o no contesta a aquesta pregunta.

Gràfic 11

Atesa la situació actual i la prevista, s'ha plantejat tancar definitivament el seu negoci/empresa?

Percentatge sobre el total d'autònoms

Font: PIMEC (2020)